

«بسمه تعالی»

تاثیر خداباوری در درمان بیماری های واگیردار

سیده پروین موسوی مله خان^۱

الهام احمدیان^۲

انسیه محمدیان

الهی و افتخار محمدی

چکیده

خداباوری یا ایمان مهمترین رکن اعتقادی دین اسلام است ، که اعتقاد به آن زندگی مسلمانان را در همه ابعاد وجودی تحت تاثیر قرار داده است.

خداباوری امریست که موجب می شود انسان در مواجهه با سختی ها ، بیماری ها ، بلایا با اتکا به خالق یکتا (که قدرت مطلق، خالق و دلسوز است) علاوه بر مواجهه درست ، بدون اضطراب و ناراحتی و با صبر و بردباری آن مراحل را طی کند چرا که انسان بسیار نیازمند خداوند است. در این مقاله سعی شده است ضمن بیان مفهوم خداباوری به این سوالات پاسخ داده شود: خداباوری چیست؟ تاثیر خداباوری در زندگی انسان چیست؟ و اینکه چه رابطه ای بین خداباوری و درمان بیماری های واگیر وجود دارد؟ این تحقیق تحلیلی – توصیفی می باشد و گردآوری مطالب از طریق اینترنت ، و روش کتابخانه ای انجام شده است که به نتایجی دست یافت از جمله اینکه انسان مخلوق خداست و در همه عرصه های زندگی نیازمند به اوست و خداوند بنابر اعتقاد مسلمانان یگانه مؤثر حقیقی و

^۱ - راهنما

^۲ - محققین

مستقل در عالم است بنابراین مرگ و هستی، شفا و عدم شفا همه در ید قدرت الهی است و اگر بشر در زمینه‌هایی به توفیق دست یافته است از افاضات خداوند است بیماری همه‌گیر کرونا به انسان نشان داد تا خداوند نخواهد هیچ چیزی حتی برگ‌ی از درخت نخواهد افتاد بنابراین انسان خداپاور هرگز ضعف و سستی به خود راه نمی‌دهد و می‌داند که فقط خداوند است که می‌تواند این بیماری را از بین ببرد.

کلید واژه ها : خداپاوری ، بیماری واگیر، درمان

مقدمه

انسان امروز خود را بی نیاز از خدا می داند و اتکا به دانش عقل خود دارد. که این دوری از خداوند برای اواثرات نامطلوبی دارد. پوچی ، دلهره ، ناامیدی ، بحران اخلاقی ، اجتماعی ، هویتی ، می باشد. انسان قرن پیشرفت و صنعت خود را بی نیاز از ماوراء هستی می داند. و خدا باوری را کارآمد در زندگی نمی داند. اما هر بار که انسان دچار یک بحران همه گیر می شود ، آن زمان در می یابد که هیچ ندارد و همچنان با محدودیت های وجودی خود مواجه می شود. اما انسان خدا باور هنگام مواجه با بحران ها از جمله بیماری اعتقاد به خدا با مشکلات مقابله میکند.

اعتقاد به خدا یعنی اینکه انسان در ادامه حیات خود نقش نیروها و عوامل ماورای طبیعی که در راس آنها وجود مقدس خداوند تبارک و تعالی است را دخیل می داند و برای به دست آوردن کمالات و مقابله به سختی ها و شدائد که ناگزیر از مواجهه با آنهاست نیازمند نیروی قوی تر و والاتر است. بدون شک جهان موطنی از حوادث و بلایای است که انسان را درگیر می کند ، اینجاست که اعتقاد و عدم اعتقاد به خداوند مسیر حرکت زندگی انسان را تغییر می دهد ، بیماری های همه گیر از جمله مشکلاتی است که در طول تاریخ بشر با آن مواجه شده است تفاوت همه گیری در اعصار گذشته با بیماری همه گیر کرونا در عصر حاضر در این است که در گذشته جوامعی محدود به همه گیری مبتلا می شدند اما در جامعه امروز تقریباً کل جهان به بیماری کرونا مبتلا شده اند و تاکنون درمان قطعی و واکسنی که بتواند در مقابل این بیماری قرار بگیرد پیدا نشده و انسان های بیشماری در اثر این بیماری جان خود را از دست داده اند و برخی مشاغل کسب و کارشان تعطیل شده است با گذشت بیش از یکسال از شیوع این بیماری همچنان ابعاد این همه گیری ناشناخته است هدف از ارائه این مقاله پاسخ گویی به این سوال است که ایمان به خدا چگونه در درمان بیماری ها نقش دارد؟

در این رابطه تحقیقاتی نوشته شده است از جمله : اثر بخشی درمان معنوی خداسو و درمان های غیر معنوی در مدیریت استرس ناشی از بحران ناشی از شیوع کرونا و طراحی مقدماتی یا الگوی معنوی مداخله روانشناختی در بحران کرونا

و تاثیر قرآن در درمان بیماری ها مروری بر مطالعات ، نویسندگان: فریده حسینی و دیگران ، حوزه سلامت: نشریه اسلام و سلامت: بهار ۱۳۹۵: دوره سوم: شماره ۱ ، و آثار روانی اجتماعی خداباوری محمد کاویانی ، زمستان ۱۳۷۶، شماره ۱۳ وجه تمایز مقاله حاضر با تحقیقات مشابه در این است که این پژوهش به دنبال بررسی چگونگی نقش خداباوری در درمان بیماری هاست که مقاله یا کتابی با این عنوان پیدا نکردیم.

مفهوم شناسی واژگان

خداباوری تعریف لغوی: باور ، در لغت به معنای اعتقاد ، عقیده ، ایمان و یقین است. (عمید ، ۱۳۷۴، ص ۲۴۴) نزدیکترین واژه به باور در قرآن ایمان است. چرا که در معنای لغوی ایمان آمده است: باور کردن و تصدیق . ایمان همان باور قلبی و تصدیق به قلب است. مفهوم ایمان : ایمان باب افعال از ماده امن در لغت به معنای گرویدن ، ایمن گردانیدن ، باور داشتن ، روی کردن ، اعتمادورزیدن است. (قریشی بنانی، ۱۳۷۴، ج ۲، مدخل ایمان) (به نقل از فاطمه معین الدینی، نقش علم در تقویت ایمان و خداباوری، بهار ۱۳۹۵ ، ص ۳۱) از دیدگاه مقام معظم رهبری: ایمان یعنی باور ، پذیرش و پایبندی نیاز است. بلکه هیچ موجودی غیر از او نیست که در افعال خود مستقل باشد و فاعلیتش در سایه فاعلیت خداوند صورت نپذیرد. بنابراین توحید افعالی عبارت است از اعتقاد به دو اصل.

الف- خداوند در انجام افعال خود یکتاست و هیچ گونه شریک و یآوری ندارد. بلکه اساسا وجود شریک برای او در انجام افعال محال است.

ب- هیچ موجودی غیز از خداوند ، در فعل خود مستقل نیست و هر فعلی در عالم واقع می شود ، فعل خداست و این همان معنایی است که عبارت معروف « لا حول ولا قوه الا بالله العلی العظیم » بیانگر آن است. بنابراین انسانی که توحید افعالی را باور دارد دست خدا را در همه امور گشاده می بیند و حاکمیت اراده و مشیت او را در همه جا با چشم دل نظاره می کند و او را از هیچ بخشی از بخش های هستی جدا نمی داند بنابراین تمام تحولات هستی ، از حرکات سماوی کهکشان های دور دست گرفته تا رفتار خردترین ذرات هسته ای ، همگی تحت سیطره اراده الهی و در حوزه فاعلیت او واقع می شود.

ایمان به توحید افعالی علاوه بر نقشی که در جهاننگری آدمی و در حوزه اندیشه و اعتقاد او دارد ، آثار شگرفی در حوزه عمل و رفتار انسان دارد.

بنابراین انسانی که با توحید عملی نظاره گر خود و جهان است ، همواره بر خداوند توکل می کند و از او یاری می جوید و تحقق هیچ امری را در صورت تعلق اراده او محال نمی یابد . بلکه همیشه خدا را می خواند و تنها به او امید دارد.(سعیدی مهر، ۱۳۹۵)

شروع

شر چیزی است که نوعاً کسی به آن رغبت نمی کند. در مقابل ، خیر مورد میل و علاقه همگان است. بوعلی سینا خیر را بالجمله چیزی دانسته است که شر، امری عدمی است که عبارت است از عدم جوهر و یا عدم کمالی برای جوهر می باشد. (ابن سینا : ۱۳۷۶: ۳۸۱-۳۸۰ به نقل از بیماری کووید ۱۹(کرونا) به مثابه شر ادراکی و مواجهه با آن براساس باور به خدا) بنابراین تقابل شر و خیر ، همان تقابل عدم وجود تصویر شده است. و ابن سینا به نظریه نیست انگاری شر معتقد است. لذا چون شر عدمی است . فاقد ذات و در نتیجه فاقد هر گونه تاثیر و تاثر می باشد.

مصادیق تاثیر خداآوری در دفع بیماری ها

الف) حضرت ایوب (ع) از پیامبرانی هستند که امتحاناتی سخت و مختلف را با صبر و بدون شکوه از خداوند گذراند. از دست دادن مال و فرزندان و سلامتی، اما هرگز از رحمت خداوند غافل نشد. در آیات ۸۳ و ۸۴ سورا انبیاء به این ماجرا اشاره شده است.

وایوب را (یاد کن) هنگامی که پروردگارش را ندا داد که مرا اسیب و سختی رسیده و تو مهربان ترین مهربانانی. (انبیاء ۸۳)

پس ندایش را اجابت کردیم و آنچه از اسیب و سختی به او بود برطرف نمودیم و خانواده اش را (که در حادثه ها از دستش رفته بودند) و مانندشان را همراه با آنان به او عطا کردیم که رحمتی از سوی ما و مایه پند و تذکری برای عبادت کنندگان بود (انبیاء ۸۴)

شیطان از خداوند درخواست کرد تا مشکلات و مصیبت های بر حضرت ایوب وارد کند، زیرا عقیده داشت که ایمان حضرت ایوب با سختی ها سست می شود و اینکه اگر ایشان شکر نعمت ها را به جا می آورد برای این است که زندگی مرفهی دارد و اگر نعمت ها را از دست بدهد دیگر شکرگزار نخواهد بود. حضرت ایوب ابتدا اموال و بعد فرزندان را از دست داد و دچار بیماری شد. و این حوادث هفت سال و هفت ماه طول کشید با وجود این سختی ها و مشقت ها ورنج ها و بیماری هیچ گاه شکوه و گلایه نکردند و برخلاف اعتقاد شیطان همواره شکر گزار خداوند بودند. و می فرمودند: «پروردگارا مرا اسیب و سختی رسیده و تو مهربان ترین مهربانانی»

و خداوند در سوره مبارکه صاد بعد از صبر و بردباری ایشان می فرماید: «ما ایوب را صابر یافتیم، چه بنده ی خوبی که بسیار توبه و انابه دارد»

و خداوند به پاداش این صبر و بردباری او همه آنچه از دست داده بود به او بازگرداند. (خبر گزاری

برنا ۶ فروردین ۹۹- کد خبر ۹۸۰۹۹۲)

ب) میکائیل فارادی فیلسوف و محقق علوم طبیعی و فیزیک و شیمی انگلیسی که جهان را جز موج و ترکیب های اتفافی از مواد ، چیز دیگری نمی پنداشت و به مبدا مدبر وپدیدآورنده حکیم و آفریدگار و خدائی قائل نبود وتمام عمرش در تحقیقات فیزیکی و شیمیائی صرف شد. در یکی از روزهای سال ۱۸۶۷ که در بستر بیماری افتاده بوددر پاسخ یکی از دوستانش که از او پرسیده بود: فارادی، به چه تحقیق و نظریه ای می اندیشی؟ در جواب گفت : خدا را شکر که به هیچ نظریه ای فکر نمی کنم، من به پیشگاه خدانوند بزرگ پیشانی مسکنت می سایم ، تنها او که فطرت و احساس و شعور باطنم و همه نظامات علوم و قوانین جهان به وجود او شهادت می دهند می اندیشم، من خدای خود را می شناسم و اطمینان دارم که تقصیرات و لاطائلات مرا به انکسار و عجز و توبه ام خواهد بخشید. (خداشناسی وافکار روز صفحه ۸و۷)(محمد مهدی تاج لنگرودی ،داستان هایی از خداشناسی ،بهار ۱۳۷۶)

نتیجه

باور به وجود مطلق خداوند و قدرتمند و یکتا باعث می شود انسان خود را از راه های موجود به او برساند . با دعا ، توسل ، توکل ، عبادت که همه اینها موجب امیدواری ، قوت قلب آرامش شود. در نتیجه چون جسم از روح تاثیر میپذیرد جسم هم با توان و نیروی مضائف به زندگی ادامه میدهد. همه سختیها و مصائب بیماری ها یا حکمت یا مصلحت یا امتحان و یا نتیجه اعمال انسان برای متنبه شدن اوست. که ما از آن غافل هستیم. امیدواری شخص خدا باور فقط به این دنیا خلاصه نمیشود . چرا که او برای فعالیت هایش خود مستحق پاداش اخروی هم میداند. همچنین شدائد و بیماری ها که از نظر ما شر هستند چه بسا در دل خود خوبی ها و درسهایی برای بهتر شدن انسان ، متوجه شدن به معبود و آگاهی و پرورش او باشد. در بیماری های همهگیر از جمله کرونا انسانها بار دیگر بیشتر از همیشه متوجه خالق خود شدند و تنها چیزی که آرامبخش دلهای آنان بود دعا و توسل بود به درگاه خداوند و محبت بین مردم زیاتر شد و اینکه با مطالعات برای درمان این بیماری برای در مان بیماری های دیگر به نتایجی رسیدند. انسان در مواجهه با بیماری واگیر دار کرونا که همه با آن مواجه هستند متوجه شدند که با ویروسی که بیش از دو گرم نیست با همه توان و امکاناتی که داشت نتوانست کاری انجام دهد کسانی که همه چیز را عقل و دانش میدانستند حرفی برای گفتن نداشتند.. حتی ابر قدرتها که ادعای کدخدایی جهان را دارند خود بیشتر از همه گرفتار شدند ..همیشه اراده خداوند فوق اراده هاست.

منابع

• قرآن

• صحیفه سجادیه

۱- اثر بخشی درمان معنوی خدا سو و درمان های غیر معنوی در مدیریت استرس ناشی از بحران

ناشی از شیوع کرونا و طراحی مقدماتی یا الگوی معنوی مداخله روانشناختی در بحران کرونا

۲- تاثیر قرآن در درمان بیماری ها: مروری بر مطالعات، نویسندگان: محسن زاده لداری، فریده

حسینی طب قدھی، منیر السادات، حوزه سلامت: نشریه اسلام و سلامت: بهار ۱۳۹۵: دوره سوم: شماره ۱

۳- مقاله آثار روانی اجتماعی خدا باوری محمد کاویانی، زمستان ۱۳۷۶، شماره ۱۳

۴- فاطمه معین الدینی، نقش علم در تقویت ایمان و خدا باوری، بهار ۱۳۹۵، ص ۳۱، مرکز نشر

هاجر)

۴- کتاب دنیای مدرن مهدی نکوئی سامانی تابستان ۱۳۹۲ - قم، انتشارات زائر

۵- کتاب مدخل مسائل جدید در علم کلام، جعفر سبحانی، موسسه امام صادق (ع)، فصل هفتم،

تابستان ۱۳۸۶

۶- مقاله مکان فقری، جامع ترین معنا در آیه ۱۵ سوره فاطر، پژوهش نامه معارف قرآنی، دوره

۴، شماره ۱۴، محمد جواد طالبی چاری - پاییز ۱۳۹۲)

۷- کتاب ایمان ۲۱ سید عبدالحسین دستغیب تابستان ۶۲ چاپ و نشر از دفتر نشر جعفری چاپ

اول ص ۲۸۳

۸- (مراتب توحید از منظر قرآن / اوتنها کارگردان هستی است - ۲۰۹۱۱۱۷ کد خبر)

۹- خبرگزاری تسنیم ۲۷ شهریور ۹۷)

۱۰- کتاب آموزش کلام اسلامی جلد اول محمد سعیدی مه‌رتابستان ۹۹ نا شر کتاب طه ص

(۱۰۹)

۱۱- محمود مرعشی -جمعیت احیای انسانی(کنگره ۶۰) ۱۴ فروردین ۹۵

۱۴- علی محمد حسین زاده -محمدرضا بهروز-کلام اسلامی ۱۳۸۲-شماره ۴۶ خبرگزاری

۱۱ اسفند ۹۵

۱۵-ازمون الهی هشدار و بیداد گری (کتاب آموزش کلام اسلامی -محمد سعید مهر تابستان

(۱۳۹۹)

۱۷- علی پوریا -ارزش امنیت فردی واجتماعی

۱۸- (کتاب ایمان و سلامت روان دکتر کوئینگ.بخش مذهب وسازگاری وهیجانات

مثبت)(اینترنت)

۲۰. (خبرگزاری برنا ۶ فروردین ۹۹- کد خبر ۹۸۰۹۹۲)

۲۱- محمد مهدی تاج لنگرودی ،داستان هایی از خداشناسی ،بهار ۱۳۷۶

۲۱- محمد مهدی تاج لنگرودی ،داستان هایی از خداشناسی ،بهار ۱۳۷۶ ،دفتر نشر ممتاز